

Lanuri

Revistă literară lunară, apare sub conducerea unui comitet.

Colaborează:

Lucian Costin

I. A. L. Bran-Lemeny

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Horia Petra-Petrescu

Marin Radu Voinea

Gheorghe Munteanu

Mihail Axente

George Popa

Nicolae Ladmiss-Andrescu

A. Șara

Iarnă

La casa cu iedera pe ceardac
 Și cu plopi înalți până departe,
 Spre fund de cer și spre fund de lac,
 A năpădit o negură de moarte...
 Iarnă, plâns și geamuri sparte...

Fata, cu priviri înstrăinate greu,
 A pornit încet ca o bătrână
 Spre cetatea de nori a lui Dumnezeu,
 Cu toiag de liliac în mână,
 Să ajunga pân' la capătul drumului
 Un pum de țărână...

Și-a fost un basm în brațele fetei,
 Cu cetăți înalte cât cumpăna fântânii
 Și-a căzut basmul pentru totdeauna
 Să hrănească vinele țărâniei.

Și nici-un clopot n'a strigat,
 Nici-un preot n'a făcut rugăciuni
 Numai plopii trupurile și-au cădelnițat
 Înalți și gravi ca un șir de străbuni
 Sculați din mormânt și porniți prin sat.

Și-atâta tristețe a căzut...
 Mai întinsă decât vârfurile ploilor,
 Până aproape și până departe,
 Din ținutul cu viață și până 'n ținutul cu moarte,
 Spre fund de cer și spre fund de lac,
 Cutropind casa cu iedera pe ceardac
 Atâta iarnă și plâns și geamuri sparte
 Din ziua 'ntâia până dincolo de veac...

Marin Radu Voinea

Drum în urcuș

Urcă drumul pânăză neghilită pe ponoare
 Purfînd în cărcă copacii-stane sub blestem
 Ce 'n așteptarea izbăvirei chem
 În rugă mută, a cerului salvare.

Zările, palide fanare
 Prins-au lumina a o 'năbuși,
 Pe drum călcat, împovărate care
 Vibrări de vioară au prins a molcomi.

Cântul lor trezit-a trei fecioare
 Ce zoresc spre casă, o vacă cu vițel
 De buze li s'au prins un mac obrăznicel
 Și 'n ochi, a cerului culoare.

Soarele, pe față, pârگا verii le-a turnat
 Și 'n plete le-a pus tot aurul din lan
 În răsul lor, răs de copil bălan
 Glas de clopot au păstrat.

Și drumul humei urcă pe coaste de dealuri și
 Spre zările setoase ce îl chem, [ponoare
 Pan' ce noaptea va coborî pe floare
 Și pe copacii-stane sub blestem.

Mihail Axente

Catarguri frânte...

Vâslind în umbra viselor buiestre
 Am înopțat pe mări involburate...
 Și ostenit am plâns în viscolul de valuri
 Zadarnicile-avânturi: „catarguri sfărâmate“.

Mi-aud despicate rechinii barca'ndouă
 Și totuși mai plutesc sdrobit spre larg...
 Imbrățișând scheletul frânt de vânturi
 A ultimului meu catarg...

Din coridoarele portalurilor marine
 Lugubrica cântare-a nimfelor mă chiamă,
 Cu brațe reci-de lut-întinse înspre mine...
 M'asteaptă'ncremenirea la sânul glicii-mamă.

Plutesc pe mări avid de desfătarea
 Arcadicelor maluri,
 Plângând pe tumultoase valuri,
 Pierdut în larg...
 Imbrățișând scheletul
 Frântului catarg...

A. Șara

Scrisoare *

Poveștile ce le-am urzit
 Cât ne-am iubit,
 În iarna asta colb de promoroacă
 Le-a 'nvălit...
 Și noi nu știm
 De suferim,
 De ne-am uitat ori ne iubim.
 S'a pus o iarnă 'ntreagă între noi,
 Și fulgii cad, și fulgii cad ca albe ploi.

Pe drumurile iernii aș porni
 Căci ochii-mi astăzi vreau ca să te vadă.
 Dar teamă mi-e c'o să rămîn în câmp,
 Pierdut sub flori de gheață și zăpadă...

Și nu ași vrea să umbli lăcrămînd
 Și iernii să mă ceri, să mă găsești.
 Să 'ncerci cu lacrimi fără de sfîrșit,
 Zăpezile din câmpuri să topești...

... Ci stau mai bine 'n gânduri îngropat
 Si 'n amintiri.
 De ce tot plîns? Tu doar nu mai uitat...
 Și-or să revină iarăși primăveri
 Cu cântece, cu flori și cu iubiri...

George Popa

Epigramă**Distih**

Moșierului Colotescu-Neicu, co-autor al
 „Antologiei epigramei românești“.

Aur eră Antologia,
 De n'o semna și Crevedia —

Ladmiss

*) din volumul în manuscris „Poveștile câmpului“

Isus plânge*

Pe blândul punc, voi l-ați uitat
Ce-a răsărit în noapte...
Când stelele mijeau pe cer
In simfonii de șopte...

A plâns Isus când s'a născut
In ieslea din Iudeea,
A plâns calvarul său întreg,
Dar a trăit ideea...

Și astăzi eu îl văd plângând
Cerșind din casă 'n casă
Dar omu-i lup, e lup flămând
De plânsul lui nu-i pasă!

Treziți-vă pigmei orbiți;
Cristos e cel ce plânge!
Căci crucea care-o pângăriți
Viața vă va frânge.

I. Al. Bran-Lemeny

* din volumul „Talaz“ sub tipar

Viu

Eu vin dintr'o lume nouă
N'aduc aripi din vântul morții
M'am oprit 'nainte porții
C'un braț de flori, picuri de rouă.

In pieptu-mi stins, o taină plânge
Pe buze am rinsori de patimi
Și în priviri pete de lacrimi
Iar gândul mi-e-un strop de sânge.

Ți-aduc și cânturile mele
Din vise frânte — adieri —
Eu viu cu ziua cea de eri
Să-ți semăn în fereastră stele.

Eu viu în noaptea cea bogată
Să simt cum îi respiri parfumul
Sunt cel de eri — sunt numai scrumul
Credinței ce-ai slujit odată.

Gheorghe Munteanu

1914—1934

Intrând în anul 1934, am trecut pe tabela timpului apus și cel de al doilea deceniu de sbucium și criză generală, realități pecetluite, cu un plumb de revolver, în 1914, la Sarajevo.

Retrospectiv nu mai e nevoie să privim; căci tot sbuciumul anilor scurși există, ca un „memento mori“, în fiecare din noi; mai adânc simțit de generația care — atunci — abia începea să priceapă rosturile Lumii. Ne vom opri, deci, la această generație, care — evoluând în mod natural — începe să preia moștenirea părinților, în mod direct și, ades, personal.

Care ar fi structura sufletească a noiei tinerimi? Greu de răspuns. Căci, nu numai psihologicesti vorbind, ci și din punct de vedere pur omenesc, s'a recunoscut că haosul sufletesc actual este indefinibil și, probabil, nu va putea fi ordonat, decât numai printr'o mișcare bruscă și verticală.

Glonțul de acum 20 ani a nimerit în plin. Chirurgii celor două decenii apuse, încă nu au isbit să-l extragă, mulțumindu-se să desinfecteze superficial rana, care, tocmai din cauza aspectului orizontal ce i se dă, supurează incontinuu și din adânc, chinuind pacientul. In asemenea condițiuni, structura sufletească a generației tinere — de tot tinere — prin complexitatea feburilor în care este privită — cu unele bineformulate antiteze — este greu de definit; riscant chiar. Aceasta cu atât mai mult, cu cât o mișcare radicală cere mai multe elemente esențiale, printre cari, un adevărat și competent chirurg: un om.

Un om care să redreseze energetic, brutal chiar, moralul lăbărțat și sufletul putreficat, azi în ființă. Un om care să tragă cu buretele (în mod eficace), peste pa-nopticul imaginativ al copiilor de acum 20 ani, plin

cu demența sfântă a exaltismului național ante-belic, cu ororile sângeroase ale măcelului trecut, cu icoanele mormanelor de ruine sfârticate de obuze, cu fluctuațiile materiale și sufletești post-belice.

In literatură, în politică, în economie, lumea azi băjbăe neorientată. „Stop“ -ul gardistului dela răzpântia căilor vieții, este nul, atâta vreme cât gardistul nu există sau — dacă există — este mălăeț și somnoros.

Azi devălmășia sufletească este perfectă; iar tipurile creatoare sunt înecate incoherent și intenționat, în massa imbecilității cotidiene, de către răufăcători spirituali, cu clarul scop de a nu incomoda ghiftuiala impotentului cultural.

Semnele vremii arată, pentru ziua de mâine, schimbări.

Sufletele siluite, se descătușează — deocamdată sporadic — din lanțurile vechilor prejucii conservator — toxice, spre a formă granitul totalitar al zilelor viitoare. Inscăunații hazardului prinzând însă de veste — încearcă, în faza antemergătoare demenței disperării — să înăbușe glasul de oțel al evoluției. Vor isbuti? Poate; deocamdată.

La urmă, totuș, vulcanul va izbucni tumultuos, aprig. Și va îneca Pompeiul ghiftuimului actual.

Este ceace dorim, ceace, în pragul celui de al treilea deceniu de viață post-belică, profetăm că se va realiza pedeasupra tuturor mașinațiunilor. Fiindcă, din veacul veacului, chemarea timpului a fost mai puternică decât sbilțul hinghierilor de orice rang.

La noi, un ziarist, un poet și un poet-prefect, au luat năvala în piept... Și cu mari semne de isbândă!

Nicolae Ladmiss-Andrescu

In miez de noapte

(Clinica medicală. — Cluj)

In miez de noapte — ceasul două
Impreună mâinile — amândouă,
Mă rog în patul de spital.
O, Doamne, cer ajutorință —
Dac' am greșit, simt pocăință —
Nu-mi da al murdăriei val...

In miez de noapte — sfânt lucește
Clar luna, raza-i primenește
Și-mi cade drept pe așternut.
O, vreau curate ca să-mi fie
Simțirile — cupa mi-o 'mbie
Făr' de venin de Belsebut...

In miez de noapte — o sonerie —
Bolnavu' așteaptă cu să-i vie
O „Soră” lângă căpătâi,
Ușor prășește „Sora” — iată —
Durerea-i este alinată,
O „Soră”, lângă min' rămâi!

In miez de noapte, Ea-i veghiază!
In clipa aceasta lăcrămează
Bolnavi, flămânzi, părinți, copii —
O, cum aş vrea s'alin durerea!
Neputincioasă-mi este vrerea!
Noi, toți sortiți spre năvălii...

In miez de noapte — se 'nfiară
Chiar gândul meu, când văd popoară
Cum se urăsc descreerat —
O, „Soră”, dă-le talismanul,
Să nu cunoască 'n veci amanul,
Intinse 'ntr'un gigantic pat.

In miez de noapte... Omenirea
Bolnavă-o simt și lecuirea
In milă 'n dragoste — o văd.
O, „Soră”! cin' se 'mpotrivesc?
Ce iazmă'rea ne ține 'n clește?
Și-aduce omului prăpăd?!

Horia Petra-Petrescu

Copil de Pripas

Cine nu și-a făcut iluzii în viața? Cine n'a sburat cu gândurile departe, imaginându-și în minte câte 'n lună și 'n stele, cine?... toți, și, printre acești toți și Mănăilă.

Mănăilă, cu capul împuiat, o luase razna, furișându-se pe după țarcurile Ivestilui și curând se pomeni pe șoseaua Tecuciului.

Obosit și doborât de emoție, căci făcuse primul pas în lume, se lăsă la umbra unei tufe de măcieș și ațipi...

Un huriu de roți și niște țipete îl deșteptară. Sări în sus ca ars; căscă molatec, și, se frecă la ochi. Un al doilea țipăt tăie tăcerea și atunci deabia își dădu seama, și, cu brațu-i puternic opri caii, înaintea cărora se aruncase.

Inspăimântați, caii necheză și harabaua se opri brusc, scârțâind.

„Oi-vei! exclamă un cap bărbos eșit de sub coviltir.

„Oi-vei... oi-vei!

— Ce te vaeți jupâne?

— Oi-vei, cum să nu mu vaet, când eram să-mu prupudesc!

— Dar d-ta ce cauți; nu cumva ești hoțule?

— Nu jupâne iș fără căpătâiu și-mi caut un stăpân.

— N'ai stupun?

— N'am; am plecat în lume să-mi încerc norocul. De unde am plecat, nu mă mai întorc. De-ee să stau pe capul babei Leanca așa de pomană. Am plecat să muncesc și din ce-o-i putea s'o ajut și pe ea sărăcuța, că-i gârbovă de bătrână și-abia își duce zilele de azi, pe mâine.

Ca mâine am să-i aud clopotele.

— Ascultă, nu vrei să rumui argat la mine?

— Bucuros jupâne —

— Târgul îl facem în Tecuci; acum suie-te și mână.

— Dar o bucată de pâine, n'ai jupâne?

— Malca, dă-i un cuvrig de cel mare!

✦ Și Mănăilă mânând acum caii, mușca cu poftă din covrig.

Șoseaua se întindea ca o panglică alburie în depărtare, aci lăfându-se, aci îngustându-se, iar Mănăilă, avu destul timp a-și memora în minte părțica de viață trăită. Cum se gândia, auzia parcă pe baba Leanca spunându-i:

„Erai cât un ghem, când te-am găsit în dosul țintirimului aruncat între urzicele ce-ți bășicau mânușitele. Te-am luat; eram tânără pe atunci. Te-am îngrijit și tare ne-am mai bucurat alături eu; cât și răpăsatul bărbatu-meu, bădiitul Ilie. Ani, după ani au trecut, și, tu te-ai făcut mare. El muri și de atunci am rămas singură cu tine. Mă îngrozesc la gândul că într'o zi a-i să mă lași istovită de puteri și a-i să plec în lumea largă să-ți câștigi hrana, eu neputându-ți lăsa nimic decât bordeiul care-l vezi. Și ochi babei umpluți de lacrimi îi sfredelise inima — cât te-am iubit, numai eu știu.

Da mai iubit bătrâno, mai iubit ca o mamă' își zise în gând Mănăilă, și oftând, îi părea parcă rău că plecase. Cum prorocise bătrână s'a întâmplat. Când era mai fără putere a lasat-o. Ce va zice ea când nu-l va vedea deseară. Va plânge. Și, cine va mai păzi caprele, cine? la gândul acesta ochi i-se umeziră.

Îi era milă de babă și jură, că primul ban ce-l va câștiga îl va trimete.

Și știi...

Și știi... ce nicodată n'am știut,
 Ce nicodată fără tine nu am conceput,
 Când eu vibram adânc în tine,
 Când toată tu vibrași... buze pe buze
 În sufletu-mi... adânc — adânc în mine...
 Ce clipe vor fi fost, o, câte au fost!
 Când toate simțurile 'n unul s'au topit,
 Când carnea tremura pe trupul zdrențuit,
 Când gura ta mă căuta
 Și-adânc în umăru-mi se încheșta...
 Ce clipe vor fi fost, o, câte au fost!
 Când printre buze orice cuvânt noi l-am pierdut,
 Când marmoreanu-ți trup în figuri tremura
 Și printre abajururi albu-ți piept pe umăru-mi
 se răzima.
 Ce clipe vor fi fost... când doar târziu
 Câte un ochiu — abia întredeschis...
 Al tău și al meu...
 Când aromaticele clipe trupurile albe lung le
 măsurau,
 Când viața în surdină dintr'o crisantema... un
 cântec fredona,
 Când Chopin în mine și în tine fredona...

În noaptea unui smarald de lună

Lună... albă lună
 Tu dormi... crini de lună
 Pe ale tale buze 'ce mărmură ceva în vis.
 Sufletul — ca un potir închis,
 În el aromele unui vis...
 Și 'n șoapta blând' a unui murmur
 Rupt în fâșiile „de ce te-ai dus“...
 Iar te-ai trezit. O mână... un picior întins
 Cu genele întredeschise
 Și gândul — umil, supus...
 Crini de lună îți sărută
 Cu ale lor petale pieptul de Veneră,
 Ce răsuflă în cadențele ușoare,
 Ispite dulci ce în cadențe cad
 Pe trupul alb, întins
 De visele nurlii... vise de fecioare...
 „De ce te-ai dus“... și iarăși crini de lună,
 Albă — albă lună
 Tremură pe obrajii tăi, pe frunte
 În noaptea unui smarald de lună...

Lucian Costin

Cum e omul, n'are un pic de odihnă! Se îm-
 prăștie în lume să-și caute norocul și, el, vedea că era
 unul din aceștia. Acum nu trebuia să mai aștepte
 să-i vie deagata mâncarea. Acum trebuia să și-o câș-
 tige el și asta parcă îi umplea sufletul de bucurie.
 Încet, încet chipul babei se stinse și văzu fășia albă a
 drumului cum se întindea departe, tot mai departe, lungă,
 tot mai lungă, cu veșnicul ei joc de a se mări și micșora.
 Tăcerea îl înspăimânta. Ar fi vrut să întrebe ceva pe
 jupânul de lângă el, dar, îl vedea că moțăie de somn.

Se mulțumi a îngâna un cântec duios și a da
 uitărei toate, când un alt chip îi răsări înaintea muștrân-
 du-l parcă — „dar pe mine m'ai uitat“.

„Nu, șopti Mănăilă și întinse mâinile să prindă
 arătarea ce se aciuoase în fața lui, pe oiștea carului,
 dar mâinele-i lovi în gol.“

În acel moment se simți tras de suman. În-
 toarse capul și văzu pe ovreică privindu-l cu niște
 ochi pofcioși.

— Ascultă, nu mai vrei un covrig?

— Mm-da; și, începu să ronțăie cu pofță din
 covrig, pe când femeia nu-l mai slabia cu privirele.

Jidovul dormia, și nici habar n'avea de ne-
 vastă-sa, o femeiușcă destul de frumoasă, cu ochi
 ca murele, doar, ici și colo, pe față-i albă, câte un
 pistru rătăcit, o dădea de gol.

— Ascultă flăcăule, și spui că ești din Ivești?

— Da, din Ivești!

— Din Ivești!... și cunoști mă rog pe Ițic Șloim

— Ițic Șloim, zise flăcăul tușind odată în sec.
 Ițic Șloim... da, cei cu el?

— Te întreb numai dacă-l cunoști?

— Îl cunosc.

— Oi-vei! apoi el, e tatăl meu.

— Doar n'ai fi d-ta jupânița Malca!

— Ba chiar eu îs, zic-zău!

— Vai, cum te-a mai jelit balabusta lui

— Mama?

— Da; a crezut că te-ai înecat în Bârlad și
 când colo d-ta, hi... hi!

— Am fugit cu Leiba. Oi-vei!... frumos era
 atunci Leiba, zic-zău, așa ca d-ta.

— Și n'ai mai fost pe la ei.

— Iiu-u, nu. Dija au aflat că am fugit cu Leiba
 și m'au afurisit ca să mor când le-oi călca pragul, și
 eu zău n'am pofță de asta, mai ales acum.

— Dar cu jupânul cum te împaci?

— Lasă la dracu! exclamă ca înghesuindu-se
 în Mănăilă, care la rândul lui, simți cum îl furnică
 ceva prin spate.

— Dar d-ta al cui ești?

— A babei Leanca.

— A descântătoarei?

— Da, zise Mănăilă roșind.

— Țiu minte că m'a descântat și pe mine de
 atâtea ori de deochiu... Și, zici că ești feciorul ei?

— Da și nu.

— Crescut?

— Da

— Ei lasă;... la noi dacă ești cuminte, ai s'o
 duci bine și iar se 'nghesuși în el.

— Te vede jupânul.

— Lasă; mai na un cuvrig. Și lăsându-și capul pe umărul lui, Malca ațipi.

* * *

Suntern cinstiți, dar și cinstea se pierde în fața ispitei ce te îmboldește și-ți dă ghios, și mai ales când ispita este o femeie frumoasă ca Malca.

Mănăilă, cu tot păcatu ce-și zicea că-l face, nu putu rezista farmecelor Malcăi, așa, că deo lună de când era sambriaș a lui Leiba, era și datornicul ei.

„E păcat, gândia el, dar să mă ierte D-zeu; nu-s eu de vină. Dacă evreica nu-mi dă pace; ce pot eu să fac. Doar, n'oi da cu piciorul tocmai acum, norocului.

Eu nu i-am făcut nimic. Apoi, dacă nu mi-a dat pace de pe drum, eu iș de vină? E de vina ea și bărbatu-său. Mi-a făcut silă. De, ce puteam să fac. Numai de n'ar ține asta mult.

Cel de sus vede. Dacă ar fi ceva vinovat, m'ar prinde jupânul. Dar vād că el nici nu visează. Și ce buze moi are Malca, hi! hi!

Deabia își rumegase gândurile, că se și auzi strigat.

— Cine-i?

— Eu, ... dar tăci pentru numele lui D-zeu, că te-aude jupânul.

— Dar ce cauți în puterea nopții?

— Pe tine, prostule.

— Fii, cel puțin acum cuminte jupăniță și pleacă.

— Nu, nu plec. Sărută-mă întâi și pe urmă plec. Ai uitat că ai să-mi plătești cuvrigii muncații pe drum.

— Dar bine jupăniță, tot dator mă scoți.

— Vezi bine; până mă voi sutura de tine apoi, helbet. Așa, acum strânge-mă, strânge-mă. Ah! ce bine. De-ar ști Leiba așa ca tine; dar Leiba i-o ghiscă mare și tu, ... tu, un prostuț mic. Hi! hi! ce bine-i, așa, așa.

Răsul Malcăi îl înfioră pe Mănăilă. Când se desprinse din brațele ei, Malca vârî mână 'n sân și scoase o pungă. — Na simbria ta pe o lună. Asta e din partea mea. Acum cere și dela Leiba, dela ghisca de Leiba și chicotind se răsuci într'un călcâi, pe când corpu-i svelt, aruncă o uriașă umbră, pe pe-retele alb a odaiei.

Rămas singur, Mănăilă, se chirci într'un colț și sunând punga, căuta să-i pătrundă conținutul.

Abia acum înțeleaga el farmecul vieții și mulțumind lui D-zeu, dădu să facă semnul crucii, dar se opri.

„Nu, am pângărit pe Hristos, nu pot, nu, gemu el. Pentru prima oară începu a simți căință în sufletul său.

Afară se lumina de ziua. Scârbit de cele în-tâmplare se hotărî să-și ceară simbria, și, apoi să plece.

La gândul că pleacă și-o lasă pe Malca, că fugă de noroc, se răsândi, zicând în sine. „Dacă ar fi păcat D-zeu l-ar pedepsi“, dar în acelaș moment revoltat strigă: „Ce vreau mai mult. Nu-i destulă pedeapsă aceia că m'am făcut nevrednic de crucea lui Isus, nu l-am pângărit cu o dușmană a lui?

Nu, ... nu mai stau și, holărît ieși afară. În curte, jupânul aranja căruțele sub sopron. Lume multă, venise la iarmaroc.

Tocmai bine. Va găsi pe cineva dela el, pentru a-i putea trimete babei ceva parale. Cu acest gând se apropie de Leiba.

— Bună dimineața jupâne.

— Ce-i, Mănăilă?

— Simbria.

— Ia lasă-mă 'n pace acu cu simbria ta! Ce simbrie vrei? ...

— Simbria!

— Du-te la dracu!

— Ba tu, și reprezentându-se în pieptul jidovului, l-apucă de beregată.

— Șimbria, sau te omor.

— Ajutor-r-r!

— Săriți; Omoară pe jupânul. Lumea curioasă se făcu roată în jurul lor.

Malca, cu părul vălvoiu, se repezi prin mulțimea de lume și începu a se văeta.

„Huțumanu, omoară pe Leiba. Oi-vei, oi-vei“

— Simbria, răcnii Mănăilă.

„Și pentru atât lucru vrei să-l omori“? ziseră niște oameni.

Rușinat Mănăilă lasă capu 'n jos și-i dădu drumu.

Malca, văzând pe Leiba liber, începu al afurisi pe Mănăilă.

— Taci, cățea! sbieră Mănăilă.

— Nu tac ...!

— Taci! și dându-i un brânci o trânti la pământ. Apoi, ridicându-și sumanul de jos, ieși pe poartă zicând „Îmi veți plăti voi scump toate aceste ...“

Mihail Axente

Cavatină tristă

O nouă vară blîndă peste câmpuri

Presară brumă de uitări și vis.

Un dulce cer cu flamuri argintate,

Suride peste-un colț de paradis.

Mulțimi de lanuri grele sub povară

Tălăzuesc tot aurul în vînt.

Doar eu aștept amurgurile toamnei

Să ma îngrop în ele c'an mormînt ...

George Popa

C R O N I C A

Cărți

Ionel Teodoreanu: Golia. Roman. „Cartea Românească”. 1933.

Ne face impresia că d-l I. T., de câte ori își lansează o nouă carte, oftează prelung, par'că i s'ar lua o tonă din cârcă, cu oarecari ecouri în public.

Amintiți-vă de aparția însoțită a „Medelenilor”, de aerul comprimat în filele „Balului mascat”, de clinchetul „Fetei din Zlataust”, sau de visele încuiate în „Turnul Milenii” și veți conchide ca și mine.

În „Golia” însă, oftatul autorului este diferit.

De unde, până acum, Olguța — sub diferite forme psihice, eră țelul de căpetenie al romancierului ieșan, în „Golia” personagiul feminin este trecut pe al doilea plan, ca să facă loc — în joc scenic — masculului Adrian — este drept — cu suficientă alură feminină

În două respectabile volume, d-l I. T. neglijează, după cum scriserăm, întreg ansamblul feminin, ca să creeze — pe lângă făptura originală, deși romantică aeroului Adrian. Arabu — tipuri originale, ca acelea al boierului — de viață veche — Barbu, sau ca al schilodului degenerat Hâncu, pe care-l hărăzește ca închietor — cu un foc de revolver — al romanului.

Cartea este plină. Se citește în maniera cu care a fost scrisă: vioiu și rapid. Pusă alături de celelalte opere ale autorului, are vădite urme de superioritate a gândirii și lasă să se întrevadă un viitor plin de lumină rece, dar rezistentă și — poate pe alocuri reflectantă.

N. L. A.

Periodice

Flori de Crâng. (I. 19). Apare la Oradea-Mare sub conducerea D-lui G. Georgescu. Se intitulează revistă literară, artistică-socială; bine ar fi fost dacă și materialul ce conține revista, ar fi la înălțimea titlurilor și scopului urmărit. Cantitativ, destul de bogată în material, — calitativ nu poate să-și ocupe un loc definit în rândul revistelor cu drept la o viață literară lungă.

Pentru orașul în care trăește revista „Flori de Crâng”, am dori ca pe viitor ciurul să fie mai des, și să nu mai avem neplăcuta ocazie, să mai întâlnim în poezii cuvinte: „sloboade” și „băgând”.

Un mare merit îl are revista că susține foarte bine cronica.

Insemnări

Szilágyi Lajos.

E romancierul cu darnice fântâni de inspirație. Technica și arta romanelor sale merg paralel cu succesul de librărie. „Két fogoly” (Doi prizonieri) a ajuns la ediția a 10-a. „Halálos tavasz” (Primăvară în agonie) la ediția a 8-a, iar recentul roman „A lélek kialszik” (Sufletul adorme) la ediția a 4-a.

Proza lui Szilágyi cucerește nu prin noutatea pe care nu o posedă decât în parte, ci prin naturaleță, prin indentificarea ficțiunii cu realitatea. În „A lélek kialszik”, apărut în editura „Atheneum”, povestea curge atât de natural și tragic, eroul e într'atât de comun și propriu anonimilor mulți, că lectura te covârșește și te reține. Vom încerca altă dată, în cadre mai largi o analiză a acestui roman. —

Literatura maghiară mai nouă, e poate cea mai bogată și mai variată literatură a vremii. Scriitori noi, născuți peste noapte, caută să nu-și desmintă talentul și să nu birfească arta. Iar ca prezentare grafică ne-a întrecut de mult, prețurile rămânând însă foarte reduse. Editurile maghiare înțeleg că literatura nu a juns morfină, și că renunți la ea, când cere un sacrificiu pe care nu poți să-l oferi.

Banatul cultural.

Poetul Volbură Poiană Năsturaș anunță pentru Decembrie o expoziție a cărții românești la Timișoara. Banatul vrea astfel să rupă cătușele și să mănânce steaguri albe. Drumurile, țării vor purta comori închise în slove de cărți, în stampe cu aur ardelelesc, cu locuri mușcând apele siretului, ori cu bărăganuri și taifun dobrogean. Căci cetatea Timișului rîvnește să strângă tot cerul țării, de patru colțuri, ca pe o năframă albastră. O mână adulmecă zările și face semn. Păcat că e tardiv, post festum: ziua oficială a cărții, a însemnat și ea tot o expoziție a etnicului exprimat prin arta cuvântului. De-asupra oricăror motive, planează însă gestul cald, cu despicări albe în piatra vremii.

(G. P.)

Orientări. (II. 10) Revistă de studii. — critică și literatură; apare la Moinești - Bacău, sub conducerea D-lor C. A. Crișan și B. Jordan. Colaboratorii toți tineri, încearcă fiecare să arunce câte un bob în ogorul revistei, dar florile, n'au destul parfum poetic. Remarcăm poezia poetului Ștefăniu, „Floare ofilită”, în cari promite mult talent.

Inmuguriri. No. 7-8-9-10. Revistă literară, artistică, socială; apare la Fălticeni sub conducerea D-lui Mihail Havriș. Printre colaboratorii revistei găsim și numele. D-lui Virgil Tempeanu, un profund cunoscător al literaturii germane. Dacă materialul ni s'ar prezenta și mai select, pe cât de bogat, ș'ar căpăta ușor dreptul la parfumul vieții literare.

Cronica susținută bine.

(V. M.)

Abonamente :

1 an	60— Lei
Instituțiuni	500— „
Abonament de sprijin, lunar	100— „

Redacționale :

Domnii autori precum și editurile sunt rugate să ne trimită exemplare din lucrările lor, pentru eventuale mențiuni și analize.

Revistele și publicațiunile periodice similare, sunt rugate să ne onoreze cu schimbul.

In aranjarea materialului din corpul revistei ne conducem numai de necesitățile tehnice tipografice.

Rugăm achitați abonamentul. Nu acceptăm altă sursă decât obolul D-stră.

Urăm mulți ani fericiți, cu ocazia sărbătorilor și a anului nou, tuturor cititorilor, abonaților, colaboratorilor și prietenilor noștri.

